YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)
15 päivänä maaliskuuta 2001 *

Asiassa C-165/98,

jonka Tribunal correctionnel d'Arlon (Belgia) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen kyseisessä tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosasiassa, jossa vastaajina ovat

André Mazzoleni

ja

Inter Surveillance Assistance SARL, siviiliperusteisesti,

Éric Guillaumen ym:iden osallistuessa asian käsittelyyn,

ennakkoratkaisun palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon 16 päivänä joulukuuta 1996 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 96/71/EY (EYVL 1997, L 18, s. 1) sekä EY:n perustamissopimuksen 59 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 49 artikla) ja EY:n perustamissopimuksen 60 artiklan (josta on tullut EY 50 artikla) tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: D. A. O. Edward (esittelevä tuomari), joka hoitaa viidennen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit J.-P. Puissochet ja L. Sevón,

julkisasiamies: S. Alber,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies H. A. Rühl,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— ministère public (auditorat du travail), edustajanaan virallisen syyttäjän sijainen P. Nazé,

— Belgian hallitus, asiamiehenään J. Devadder, avustajanaan asianajaja B. van de Walle de Ghelcke,

— Saksan hallitus, asiamiehenään E. Röder,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään K. Rispal-Bellanger ja C. Chavance,

— Alankomaiden hallitus, asiamiehenään M. A. Fierstra,

— Itävallan hallitus, asiamiehenään C. Pesendorfer,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään D. Gouloussis,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Mazzolenin ja Inter Surveillance Assistance SARL:n, edustajanaan asianajaja M. Gamelon, Belgian hallituksen, asiamiehenään B. van de Walle de Ghelcke, Ranskan hallituksen, asiamiehenään C. Bergeot, ja komission, asiamiehenään D. Gouloussis, 3.6.1999 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 29.9.1999 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Tribunal correctionnel d'Arlon on esittänyt 2.4.1998 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 29.4.1998, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) nojalla kaksi ennakkoratkaisukysymystä palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon 16 päivänä joulukuuta 1996 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 96/71/EY (EYVL 1997, L 18, s. 1; jäljempänä direktiivi) sekä EY:n perustamissopimuksen 59 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 49 artikla) ja EY:n perustamissopimuksen 60 artiklan (josta on tullut EY 50 artikla) tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty rikosasiassa, jonka vastaajana on Ranskan oikeuden mukaan perustetun yhtiön Inter Surveillance Assistance SARL:n (jäljempänä ISA) johtaja Mazzoleni ja jossa ISA:lta itseltään vaaditaan vahingonkorvausta Belgian vähimmäispalkkasäännösten rikkomisen perusteella.

Kansallinen säännöstö

3 Vartiointipalveluja koskevassa sekakomiteassa 14.6.1993 tehty työehtosopimus, joka koskee yksityissektorilla vartiointitehtävissä toimivien työntekijöiden työllisyyden edistämistä ja tiettyjen työehtojen vahvistamista (jäljempänä CCT), on vahvistettu yleissitovaksi 1.3.1995 tehdyllä kuninkaan päätöksellä (Moniteur belge 4.5.1995, s. 11923).

4 CCT:tä sovelletaan sen 1 §:n 2 momentin mukaan kaikkiin Belgian alueella toimiviin vartiointiliikkeisiin riippumatta siitä, onko niillä kotipaikka Belgiassa vai ulkomailla.

5 CCT:n 2 §:n mukaan vartiointiliikkeissä kolmannen lukuun toimivat työntekijät jaetaan yhdeksään luokkaan käyttäen perusteina suoritetun työn luonnetta, ammattitaitoa ja työntekijän itsenäisyyttä ja vastuuta hänelle uskottujen tehtävien hoidossa.

6 CCT:n 3 §:ssä vahvistetaan kunkin työntekijäluokan vähimmäistuntipalkka sekä erilaisten lisien ja korvausten määrät.

7 Työehtosopimuksista ja sekakomiteoista 5.12.1968 annetun lain (Moniteur belge, 15.1.1969) 56 §:ssä säädetään, että yleissitovan työehtosopimuksen rikkomisesta seuraa rikosoikeudellinen rangaistus. Kyseinen laki on osa Belgian siviililaissa tarkoitettua välittömästi sovellettavaa pakottavaa lainsäädäntöä ja sitoo sellaisena kaikkia Belgian alueella toimivia.

Pääasian oikeudenkäynti

8 ISA:lla, jonka kotipaikka on Mont-Saint-Martin (Ranska), oli 1.1.1996—14.7.1997 palkattuna 13 työntekijää Messancyn (Belgia) ostoskeskuksen vartiointi- ja valvontatehtävissä.

9 Näistä työntekijöistä toiset työskentelivät kokopäiväisesti Belgiassa, kun taas toiset työskentelivät siellä vain osan ajasta ja suorittivat työtehtäviä myös Ranskassa.

10 Belgian työsuojeluviranomaiset pyysivät 21.3.1997 tekemässään tarkastuksessa Mazzolenia esittämään Belgian lainsäädännössä edellytettyjä eri asiakirjoja ja erityisesti palkkakuitteja. Tarkastuksessa ilmeni, että Belgiassa työskentelevän ISA:n työntekijän peruskuukausipalkka oli 169 työtunnilta 6 692 Ranskan frangia (FRF) eli noin 40 152 Belgian frangia (BEF), mikä vastaa noin 237,59 BEF:n tuntipalkkaa, vaikka CCT:n mukainen vähimmäistuntipalkka oli 356,68 BEF.

11 Mazzoleni ja ISA haastettiin Tribunal correctionnel d'Arloniin CCT:ssä vahvistetun vähimmäistuntipalkan maksamista koskevan velvoitteen laiminlyönnin perusteella. Guillaume ja neljä muuta kyseisistä 13 työntekijästä osallistuivat oikeudenkäyntiin asianomistajina.

12 ISA väitti Tribunal correctionnel d'Arlonissa, ettei sillä ollut velvollisuutta noudattaa muuta kuin Ranskan lakia vähimmäispalkan osalta.

13 Se totesi ensinnäkin, että vartiointitehtävät edellyttävät henkilökunnan siirtymistä paikasta toiseen, jotta asiakkaat eivät tunnistaisi sitä liian helposti, ja että sen työntekijät työskentelivät siis "osa-aikaisesti" Belgiassa siten, että työntekijä voi joutua suorittamaan saman päivän, viikon tai kuukauden aikana osan työstään naapurimaan alueella. ISA:n mukaan direktiiviä ei voida soveltaa tällaisiin "osa-aikatyön" tapauksiin.

14 ISA väitti myös, että kyseiset 13 työntekijää saivat Ranskan lainsäädännön nojalla saman tai olennaisesti vastaavan suojan kuin Belgian lainsäädännön nojalla. Ranskan vähimmäispalkat ovat tosin alempia, mutta vertailussa on otettava huomioon työntekijöiden kokonaistilanne, johon vaikuttavat verotus, joka on ISA:n mukaan Ranskassa edullisempi, sekä sosiaalinen suojelu.

15 Tribunal correctionnel d'Arlon katsoi asian ratkaisemisen edellyttävän yhteisön oikeuden tulkintaa, minkä vuoksi se päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Kattaako palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon 16 päivänä joulukuuta 1996 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 96/71/EY käsite 'lähetettynä olon aika' satunnaisen tai muun kuin satunnaisen osa-aikaisen työn, jota jäsenvaltiossa toimivan yrityksen rajatyöntekijä tekee siten, että hän suorittaa päivittäin, viikoittain tai kuukausittain osan palveluista yhden tai usean muun jäsenvaltion raja-alueella tai -alueilla?

2) Onko [EY:n] perustamissopimuksen 59 ja 60 artiklaa tulkittava siten, että näitä määräyksiä rikotaan sillä, että jäsenvaltio vaatii yleistä etua koskevien pakottavien vaatimusten vuoksi, että kaikki toisen jäsenvaltion yritykset, jotka teettävät tämän ensiksi mainitun jäsenvaltion alueella työntekijöillään vaikkapa vain tilapäistä työtä, noudattavat sen vähimmäispalkkoja koskevaa lainsäädäntöä tai kansallisia työehtosopimuksia, vaikka tämä yleinen etu on jo varmistettu sen jäsenvaltion säännöksillä, johon palveluntarjoaja on sijoittautunut, ja vaikka työntekijöiden tilanne tässä jäsenvaltiossa on vastaava tai samankaltainen, kun otetaan vähimmäispalkkoja koskevan lainsäädännön lisäksi huomioon kokonaistilanne (verotus, sairausvakuutusjärjestelmä, mukaan lukien Ranskassa pakollinen täydentävä vakuutus, sekä työtapaturmia, leskeyttä, työttömyyttä, vanhuuseläkettä ja kuolemaa koskeva sosiaalinen suojelu)?

Tarkoitetaanko tässä yhteydessä toisin sanoen työntekijään väliaikaisesti sovellettavilla pakottavilla kansallisilla säännöksillä pelkästään vähimmäistuntipalkkaa, ilman että jäsenvaltiosta toiseen työhön lähetetyn työntekijän sosiaalista suojelua koskeva kokonaistilanne otettaisiin huomioon?"

Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

16 Saksan, Ranskan ja Alankomaiden hallitukset esittävät epäilyksensä siitä, voidaanko kysymys ottaa tutkittavaksi. Ne toteavat, että direktiivin täytäntöönpanolle asetettu määräaika päättyi vasta 16.12.1999 ja että pääasian tosiseikat ovat tätä aikaisemmalta ajalta. Niiden mukaan yksityinen oikeussubjekti ei voi vedota direktiivin mukaisiin oikeuksiin ennen sen täytäntöönpanolle asetetun määräajan päättymistä. Koska yhteisöjen tuomioistuin on ennakkoratkaisuasiassa toimivaltainen vastaamaan vain kysymyksiin, joilla on merkitystä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian ratkaisun kannalta, ensimmäinen kysymys olisi näin ollen jätettävä tutkimatta.

17 Koska direktiivin täytäntöönpanolle asetettu määräaika ei ollut päättynyt ja koska direktiiviä ei ollut saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä tosiseikkojen

tapahtuma-aikaan, sitä ei ole syytä alkaa tulkita pääasian oikeudenkäyntiä varten.

18 Ensimmäiseen kysymykseen sisältyvät tosiseikkoja koskevat olettamukset on kuitenkin otettava huomioon toista ennakkoratkaisukysymystä tutkittaessa.

Toinen ennakkoratkaisukysymys

19 Toisella kysymyksellä, jota on tarkasteltava ensimmäisen kysymyksen valossa, on ymmärrettävä haluttavan selvittää, onko raja-alueella toimivan yrityksen, jonka tietyt työntekijät voivat joutua suorittamaan osa-aikaisesti lyhyiden ajanjaksojen aikana osan palveluista muun jäsenvaltion kuin yrityksen sijoittautumisvaltion raja-alueella, noudatettava vastaanottavan jäsenvaltion vähimmäispalkkasäännöksiä, kun kyseiset työntekijät saavat sijoittautumisvaltiossa vastaavan kokonaissuojan, joskin vähimmäispalkka on siellä alempi.

20 ISA, jonka kotipaikka on Ranskassa ja joka harjoittaa tilapäisesti toimintaansa muussa jäsenvaltiossa, tässä tapauksessa Belgiassa, on perustamissopimuksen 59 ja 60 artiklassa tarkoitettu palveluja tarjoava yritys.

21 Nämä perustamissopimuksen määräykset ovat erityisen tärkeitä raja-alueilla toimiville palvelujen tarjoajille, jotka harjoittavat säännönmukaisesti toimintaansa useissa jäsenvaltioissa.

22 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksen 59 artiklassa ei vaadita ainoastaan poistamaan kaikkea toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen palvelujen tarjoajan syrjintää kansalaisuuden perusteella, vaan siinä edellytetään myös kaikkien rajoitusten poistamista, vaikka niitä sovellettaisiin erotuksetta sekä kotimaisiin palvelujen tarjoajiin että muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneisiin palvelujen tarjoajiin, jos näillä rajoituksilla estetään toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen, siellä vastaavanlaisia palveluja lainmukaisesti tarjoavan henkilön toiminta, haitataan tätä toimintaa tai tehdään se vähemmän houkuttelevaksi (ks. asia C-76/90, Säger, tuomio 25.7.1991, Kok. 1991, s. I-4221, 12 kohta; asia C-43/93, Vander Elst, tuomio 9.8.1994, Kok. 1994, s. I-3803, 14 kohta; asia C-272/94, Guiot, tuomio 28.3.1996, Kok. 1996, s. I-1905, 10 kohta ja yhdistetyt asiat C-369/96 ja C-376/96, Arblade, tuomio 23.11.1999, Kok. 1999, s. I-8453, 33 kohta).

23 Jäsenvaltio ei voi edellyttää kaikkien sijoittautumista koskevien vaatimusten noudattamista, kun sen alueella tarjotaan palveluita, sillä muutoin juuri palvelujen tarjoamisen vapauden varmistamiseksi annetuilla perustamissopimuksen määräyksillä ei olisi tehokasta vaikutusta (ks. em. asia Säger, tuomion 13 kohta).

24 Vastaanottavan jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön soveltaminen palvelujen tarjoajiin voi estää tai haitata palvelujen tarjoamista tai tehdä sen vähemmän houkuttelevaksi, koska se aiheuttaisi ylimääräisiä kuluja sekä hallinnollisia ja taloudellisia rasituksia.

25 Palvelujen tarjoamisen vapautta perustamissopimuksen mukaisena perustavanlaatuisena periaatteena voidaan rajoittaa vain yleistä etua koskevien pakottavien syiden perusteella annetuilla säännöksillä, joita sovelletaan kaikkiin vastaanottavassa jäsenvaltiossa toimiviin henkilöihin tai yrityksiin, silloin kun tätä etua ei suojella palvelujen tarjoajaan sen sijoittautumisvaltiossa sovellettavin säännöksin (ks. mm. asia 279/80, Webb, tuomio 17.12.1981, Kok. 1981, s. 3305, 17 kohta; Kok. Ep. VI, s. 275; em. asia Säger, tuomion 15 kohta; em. asia Vander

Elst, tuomion 16 kohta; em. asia Guiot, tuomion 11 kohta ja em. asia Arblade, tuomion 34 kohta).

26 Sen, että jäsenvaltion kansallisia säännöksiä sovelletaan muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneisiin palvelujen tarjoajiin, on oltava omiaan takaamaan niillä tavoiteltavan päämäärän toteuttaminen, eikä se saa ylittää sitä, mikä on tarpeen tämän päämäärän saavuttamiseksi (ks. mm. em. asia Guiot, tuomion 11 ja 13 kohta ja em. asia Arblade, tuomion 35 kohta).

27 Yhteisöjen tuomioistuimen jo vahvistamiin yleistä etua koskeviin pakottaviin syihin kuuluu työntekijöiden suojelu (ks. mm. em. asia Webb, tuomion 19 kohta ja em. asia Arblade, tuomion 36 kohta).

28 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee erityisesti pääasiassa kyseessä olevan kaltaisten kansallisten vähimmäispalkkasäännösten osalta, että jäsenvaltiot voivat yhteisön oikeutta loukkaamatta ulottaa vähimmäispalkkaa koskevan lainsäädäntönsä tai työmarkkinaosapuolten välillä tehdyt työehtosopimukset, koskemaan kaikkia alueellaan pysyvästi tai tilapäisesti työskenteleviä henkilöitä riippumatta siitä, mihin maahan työnantaja on sijoittautunut (yhdistetyt asiat 62/81 ja 63/81, Seco ja Desquenne & Giral, tuomio 3.2.1982,Kok. 1982, s. 223, 14 kohta; Kok. Ep. VI, s. 311; em. asia Guiot, tuomion 12 kohta ja em. asia Arblade, tuomion 41 kohta). Näin ollen jäsenvaltion lainsäädännön tai työehtosopimusten tietynsuuruisen vähimmäispalkan takaavia säännöksiä tai määräyksiä voidaan periaatteessa soveltaa työnantajiin, jotka tarjoavat palveluja tämän jäsenvaltion alueella, riippumatta siitä, mihin maahan ne ovat sijoittautuneet (em. asia Arblade, tuomion 42 kohta).

29 Tästä seuraa, että yhteisön oikeus ei estä jäsenvaltiota vaatimasta, että toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut yritys, joka tarjoaa palveluja ensiksi mainitun jäsenvaltion alueella, maksaa työntekijöilleen tämän valtion kansallisissa säännöksissä vahvistettua vähimmäispalkkaa.

30 On kuitenkin mahdollista, että joissakin olosuhteissa tällaisten säännösten soveltaminen ei olisi välttämätöntä eikä myöskään oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään eli kyseisten työntekijöiden suojeluun nähden.

31 Tämän tuomion 28 kohdassa mainitut asiat koskivat rakennusalalla työskenteleviä työntekijöitä, jotka tosiasiallisesti siirrettiin lyhyemmäksi tai pidemmäksi ajaksi työnantajan sijoittautumisvaltiosta, jotta he toteuttaisivat tietyn hankkeen toisessa jäsenvaltiossa, kun taas pääasiassa on kyse raja-alueella toimivasta yrityksestä, jonka tietyt työntekijät voivat joutua suorittamaan yrityksen palvelujen tarjoamisen yhteydessä osa-aikaisesti lyhyiden ajanjaksojen aikana osan työtehtävistään muun jäsenvaltion kuin yrityksen sijoittautumisvaltion raja-alueella.

32 ISA huomauttaa, että vartiointitehtävien suorittaminen edellyttää niissä käytettävien työntekijöiden vaihtuvuutta, jotta heitä ei tunnistettaisi liian helposti.

33 Vaikka on totta, että Ranskan lainsäädännön mukainen vähimmäispalkka on Belgian lainsäädännön mukaista vähimmäispalkkaa pienempi, ISA vaatii kokonaistilanteen, eli ei vain palkan, vaan myös verotuksen ja sosiaaliturvamaksujen huomioonottamista. Se väittää, että Ranskan sosiaali- ja verolainsäädännön alaiset työntekijät ovat vastaavassa tai jopa edullisemmassa asemassa kuin siinä tapauksessa, että heihin sovellettaisiin Belgian lainsäädäntöä.

34 Vaikka vastaanottavan jäsenvaltion vähimmäispalkkalainsäädännön oikeutetuksi tavoitteeksi hyväksytäänkin työntekijöiden suojelu, vastaanottavan jäsenvaltion kansallisten viranomaisten on silti paikallaan pohtia, ennen kuin ne soveltavat sitä toisen jäsenvaltion raja-alueella toimivaan palvelujen tarjoajaan, onko

kyseisen lainsäädännön soveltaminen välttämätöntä ja oikeassa suhteessa kyseisten työntekijöiden suojeluun nähden.

35 Vastaanottavan jäsenvaltion tavoite varmistaa tällaisten palvelujen tarjoajien työntekijöille sama sosiaalisen suojelun taso kuin se, jota sovelletaan sen alueella työskenteleviin saman alan työntekijöihin, voidaan katsoa saavutetuksi, jos kaikki kyseiset työntekijät ovat kokonaisuudessaan vastaavassa asemassa palkkauksen, verotuksen ja sosiaaliturvamaksujen osalta sekä vastaanottavassa jäsenvaltiossa että sijoittautumisvaltiossa.

36 Vastaanottavan jäsenvaltion kansallisten vähimmäispalkkasäännösten soveltaminen vastaanottavan jäsenvaltion naapurimaan alueella toimiviin palvelujen tarjoajiin voi merkitä ensinnäkin suhteettoman suuria hallinnollisia lisäkuluja, jotka voivat aiheutua kunkin työntekijän asianmukaisen palkkauksen laskemisesta tunti tunnilta sen mukaan, onko tämä työskennellessään ylittänyt toisen jäsenvaltion rajan, ja toiseksi erisuuruisten palkkojen maksamisesta samaa työtä tekeville työntekijöille, joiden kaikkien liittymäkohtana on sama toiminnan perusta. Viimeksi mainittu seuraus voisi puolestaan aiheuttaa työntekijöiden välisiä jännitteitä ja jopa vaarantaa sijoittautumisvaltiossa sovellettavien työehtosopimusten yhdenmukaisuuden.

37 Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tapauksessa vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on näin ollen arvioitava kaikkia asiaan kuuluvia seikkoja ratkaistakseen, onko sen vähimmäispalkkasäännösten soveltaminen välttämätöntä ja suhteellisuusperiaatteen mukaista.

38 Tämä arviointi edellyttää, että huomioon otetaan muun muassa palvelujen suoritusten kesto, niiden ennakoitavuus, se, että työntekijät on tosiasiallisesti siir-

retty vastaanottavaan jäsenvaltioon, tai että heidän liittymäkohtanaan on edelleen työnantajan toiminnan perusta tämän sijoittautumisvaltiossa.

39 Jotta voitaisiin varmistaa, että työntekijöiden sijoittautumisvaltiossa saaman suojelun taso vastaa vastaanottavan jäsenvaltion suojelun tasoa, on otettava huomioon etenkin palkkauksen määrään liittyvät tekijät, tätä määrää vastaavan työn kesto sekä sosiaaliturvamaksujen määrä ja verotuksen vaikutus.

40 Belgian toimivaltaiset viranomaiset ovat kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevassa asiassa haastaneet ISA:n rikosasian vastaajaksi Belgian vähimmäispalkkasäännösten noudattamatta jättämisestä, minkä vuoksi kyseisen tuomioistuimen on ratkaistava, oliko näiden säännösten soveltaminen ISA:han todellisuudessa välttämätöntä ja oikeassa suhteessa perustamissopimuksen 59 ja 60 artiklassa vahvistettujen vapauksien loukkaamiseen nähden.

41 Toiseen ennakkoratkaisukysymykseen on näin ollen vastattava, että perustamissopimuksen 59 ja 60 artikla eivät estä jäsenvaltiota vaatimasta, että toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut yritys, joka tarjoaa palveluja ensiksi mainitun jäsenvaltion alueella, maksaa työntekijöilleen tämän valtion kansallisissa säännöksissä vahvistettua vähimmäispalkkaa. Tällaisten säännösten soveltaminen voi kuitenkin osoittautua suhteellisuusperiaatteen vastaiseksi, jos kyse on rajaalueella toimivan yrityksen työntekijöistä, jotka voivat joutua suorittamaan osaaikaisesti lyhyiden ajanjaksojen aikana osan työtehtävistään yhden tai jopa usean muun jäsenvaltion kuin yrityksen sijoittautumisvaltion alueella. Tämän vuoksi vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on ratkaistava, onko, ja missä määrin, kansallisten vähimmäispalkkasäännösten soveltaminen tällaiseen yritykseen välttämätöntä ja oikeassa suhteessa kyseisten työntekijöiden suojelun varmistamiseen nähden.

Oikeudenkäyntikulut

42 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Belgian, Saksan, Ranskan, Alankomaiden ja Itävallan hallituksille sekä komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on ratkaissut Tribunal correctionnel d'Arlonin 2.4.1998 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

EY:n perustamissopimuksen 59 artikla (josta on muutettuna tullut EY 49 artikla) ja EY:n perustamissopimuksen 60 artikla (josta on tullut EY 50 artikla) eivät estä

jäsenvaltiota vaatimasta, että toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut yritys, joka tarjoaa palveluja ensiksi mainitun jäsenvaltion alueella, maksaa työntekijöilleen tämän valtion kansallisissa säännöksissä vahvistettua vähimmäispalkkaa. Tällaisten säännösten soveltaminen voi kuitenkin osoittautua suhteellisuusperiaatteen vastaiseksi, jos kyse on raja-alueella toimivan yrityksen työntekijöistä, jotka voivat joutua suorittamaan osa-aikaisesti lyhyiden ajanjaksojen aikana osan työtehtävistään yhden tai jopa usean muun jäsenvaltion kuin yrityksen sijoittautumisvaltion alueella. Tämän vuoksi vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on ratkaistava, onko, ja missä määrin, kansallisten vähimmäispalkkasäännösten soveltaminen tällaiseen yritykseen välttämätöntä ja oikeassa suhteessa kyseisten työntekijöiden suojelun varmistamiseen nähden.

Edward Puissochet Sevón

Julistettiin Luxemburgissa 15 päivänä maaliskuuta 2001.

R. Grass

kirjaaja

A. La Pergola

viidennen jaoston puheenjohtaja